

ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ МЕТАЛУРГІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Бондарчук О.М. к.т.н., доцент кафедри економіки, організації та управління підприємствами, **Яцкова К.А.** здобувач. Криворізький національний університет

Вступ. Актуальність проблеми управління ресурсами обумовлена причинами, пов'язаними зі зміною економічної ситуації, значним зростанням конкуренції між суб'єктами господарювання, в тому числі, за ринки ресурсів. Основним внутрішнім резервом покращення ефективності діяльності шляхом зниження витрат може бути оптимальне використання виробничих запасів. Так як матеріаломісткість металургійних підприємств достатньо висока, актуальним є економічне регулювання формування виробничих запасів та їх ефективне використання.

Мета роботи полягає у визначенні можливостей підприємств по зниженню матеріаломісткості продукції, вивченні факторів, від яких залежить покращення використання сировини та матеріалів з урахуванням резервів економії матеріальних ресурсів.

Матеріали та методи. Для проведення дослідження ефективності використання виробничих запасів у роботі використані методи економічного аналізу та порівняння для визначення динаміки основних показників, а також економіко-математичні методи для визначення кореляційної залежності між показниками.

Результати. Розглянувши динаміку ефективності та зміну обсягів виробничих запасів одного з лідерів металургійної галузі - ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» [1; 2] виявили що, головним напрямом економії виробничих запасів на підприємстві може бути збільшення виходу кінцевої продукції з тієї самої кількості сировини і матеріалів на робочих місцях (у бригадах, на дільницях, у цехах). Це залежить від технічного оснащення виробництва, рівня майстерності працівників, умілої організації матеріально-технічного забезпечення, кількості норм витрат і запасів матеріальних ресурсів, обґрунтованості їхнього рівня.

Динаміка ефективності використання основних видів виробничих запасів підприємства представлена в табл. 1.

Таблиця 1

Ефективність формування та використання виробничих запасів

ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Показник	2016р.	2017р.	2018р.	Відхилення, %	
				2018/ 2016 роки	2017/ 2016 роки
Вартість товарної продукції, тис. грн	50746030	60837002	63993043	+26,10	19,89
Витрати на 1 грн товарної продукції	0,9049	0,8546	0,8544	-5,58	5,56
Вартість виробничих запасів, тис. грн	4399651	5147704	5612546	+27,57	17,00
Матеріальні витрати, тис. грн	36122972	45021603	44000948	+21,81	24,63
Матеріаломісткість, грн/грн	0,712	0,740	0,688	-3,37	3,93

За результатами табл. 1 можна побачити, що за період 2016–2018 років при збільшенні вартості товарної продукції на 26,10% загальні витрати на 1 грн цієї вартості зменшилися на 5,58%, що в свою чергу забезпечило зменшення матеріаломісткості на 3,37%. Але якщо аналізувати зміну за 2016–2017 роки, то видно, що при зменшенні витрат на 5,56%, а рівень матеріаломісткості збільшився на 3,93%. Так як динаміка не однозначна, можна стверджувати про необхідність контролю за процесом формування та використання матеріальних запасів підприємства.

При цьому в виробничих підрозділах економію запасів необхідно співвідносити з технологічними особливостями [3]. Так, наприклад, в агломераційному виробництві ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» визначення оптимальної кількості запасів, необхідних для процесу агломерації, визначається саме технологією підготовки шихти. У свою чергу, підвищення вмісту заліза, оптимізація гранулометричного складу, зменшення діапазону коливання хімічного складу агломерату призводять до підвищення продуктивності доменних печей, зменшення витрат коксу та питомих витрат шлаку, позитивно впливає на стабільність шлакового та теплового режимів.

Основним якісним параметром агломерату є вміст заліза, тому, аналізуючи графік залежності між вмістом в основних шихтових матеріалах заліза та обсягом випуску агломерату (рис. 1), можемо зробити висновок про наявність досить тісного зв'язку, що є технологічно абсолютно закономірним.

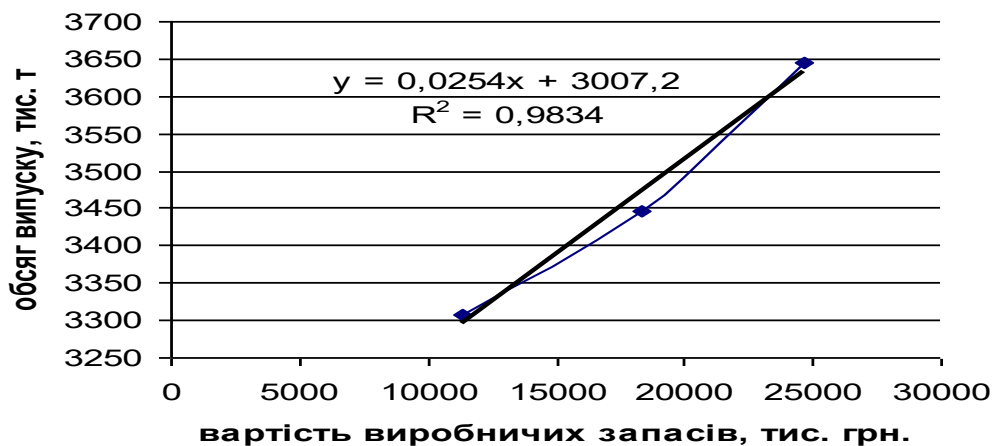

Рис. 1. Залежність випуску агломерату від вартості виробничих запасів

Для реалізації заходів з підвищення ефективності використання матеріальних виробничих запасів в агломераційному цеху ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» ведеться постійна робота по досягненню планових норм витрачання та зменшення невиробничих втрат паливно-енергетичних ресурсів, сировини, товарно-матеріальних цінностей, виявляються резерви енергозбереження, контролюється їх використання.

З метою залучення персоналу до роботи по раціональному використанню товарно-матеріальних цінностей, енергоносіїв тощо на підприємстві розроблено ряд положень, які передбачають застосування методів матеріального заохочення працівників: за економію електроенергії та палива, за збір кольорового та чорного металобрухту, за економію паливо-мастильних матеріалів.

Висновки. З урахуванням важливості процесу формування та використання виробничих запасів для промислових підприємств, діяльність яких характеризується високим рівнем матеріаломісткості, розглянуто динаміку основних показників ефективності цього процесу. Виявлені основні тенденції впливу технологічних особливостей на ефективність використання виробничих

запасів на прикладі агломераційного виробництва ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». За наявності розглянутих підходів підприємству необхідно продовжувати пошуки додаткових резервів підвищення ефективності формування та використання виробничих запасів.

Список літератури.

1. Офіційний сайт ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». URL: [https://
http://www.arcelormittal.com.ua](https://http://www.arcelormittal.com.ua)
2. Бази даних. URL: <https://smida.gov.ua>
3. Тарасова Г.О., Гулевич С.В. Організація обліку виробничих запасів підприємства та шляхи його удосконалення. *Економіка і суспільство*. №15. 2018. С. 896–899.

УДК 338.2

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ШЛЯХОМ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧИХ ПОТУЖНОСТЕЙ

Бондарчук О.М., к.т.н., доцент кафедри економіки, організації та управління підприємствами, **Козаков Д.Ю.**, здобувач. Криворізький національний університет

Вступ. Ефективність діяльності підприємства залежить від стану та використання виробничої потужності, яка безпосередньо впливає на виконання виробничої програми підприємства, від якості виготовленої продукції та відповідно надає можливість отримання прибутку.

Метою роботи стало визначення можливості покращення показників використання виробничої потужності промислового підприємства з урахуванням модернізації окремих елементів основних засобів.

Матеріали та методи. При виконанні досліджень застосовувалися загальноекономічні методи та принципи - метод збору та обробки інформації, метод аналізу для виявлення внутрішніх та зовнішніх резервів підвищення ефективності використання виробничої потужності; порівняльний аналіз для